

SUUNNITELMA KIUSAAMISEN, VÄKIVALLAN JA HÄIRINNÄN EHKÄISYSTÄ

Kiusaamisen muodot ja tavat (Kirves Stoor-Grenner, 2010):

Sanallinen	Psyykkinen	Fyysinen
Haukkuminen	Uhkailu	Lyöminen
Nimittely	Manipulointi	Potkiminen
Härnäminen	Ilveily, ilmeily	Kamppaaminen
Lällättäminen	Poissulkeminen	Esteenä oleminen
Vaatteiden, hiusten yms. kommentointi	Leikin sääntöjen muuttaminen	Vaatteiden repiminen
	Puhumatta jättäminen	Nipistely
		Kivien tai hiekan heittäminen
		Leikkien sotkeminen

Lasten välinen kiusaaminen on molempia osapuolia vahingoittavaa toimintaa, joka jättää jälkensä lapsen itsetuntoon joskus vuosikymmeniksi, joten siihen on puututtava välittömästi. Henkilökunta ei hyväksy minkäänlaista epäystävällistä käytöstä, kiusaamista tai väkivaltaa ja heillä on valmius puuttua esille tuleviin tilanteisiin.

Keinoja kiusaamisen huomaamiseksi ja tunnistamiseksi

1. Havainnoi lasten leikkejä sekä sisällä että ulkona
 - *pienryhmätoimintaa toteutetaan joka päivä*
 - *ulkovalvonta on riittävää ja se hoidetaan hyvin*
 - *kasvatushenkilökunta osallistuu lasten toimintaan niin sisällä kuin ulkonakin*
2. Keskustele lasten kanssa kiusaamisesta ja ystävyydestä
 - *keskustellaan lasten kanssa tarpeeksi usein ystävällisestä käyttäytymisestä ja kiusaamisen ehkäisystä*
 - *Lapsille kerrotaan sanoin ja kuvin, millaista on toivottu ystävällinen käytös*
3. Keskustele ja kysele lapsilta kiusaamiseen liittyviä asioita, kuten missä negatiivisia tekoja, ”tyhmää” tapahtuu.
4. Rohkaise lapsia kertomaan, kiusaamisesta kertominen ei ole kantelua.
5. Tee yhteistyötä huoltajien kanssa, rohkaise heitä ottamaan yhteyttä
 - *huoltajille kerrotaan, mitä kiusaaminen on*
 - *kiusaaminen otetaan puheeksi lapsen ja huoltajien kanssa keskusteluissa sekä jokaisessa Vasu-keskustelussa/lapsen esiOPS-keskustelussa*
 - *kiusaamiseen puuttumisesta kerrotaan vanhempainilloissa*
6. Tee jäseneltyjä haastatteluja (ota valokuvia mukaan tueksi)
 - *varhaiskasvatuksen opettaja voi tehdä ryhmässään kiusaamiskyselyn*
7. Käytä kuvia, jotka esittävät erilaisia kiusaamistilanteita
8. Luen lasten kanssa erilaisia aihetta käsitteleviä kirjoja
9. Tarkkaile tai tutki lähemmin lasten yhteistoimintaa ryhmissä ja dokumentoi havaintosi

Keinoja kiusaamisen ehkäisemiseksi

1. Turvallinen ilmapiiri
 - *tavoitteena on jokaisen lapsen turvallisuudentunne varhaiskasvatuksessa heidän temperamentistaan riippumatta*
 - *kasvatushenkilökunta luo turvallista ilmapiiriä omalla vuorovaikutuksellaan suhteessa lapsiin ja muihin aikuisiin*
2. Sosiaaliset ja emotionaaliset taidot
 - *ryhmissä leikitään vuorovaikutusleikkejä, kontaktiharjoituksia, parirentoutuksia tai muita vastaavia toisen lapsen myönteiseen kohtaamiseen harjoittavia leikkejä*
 - 2.1. Torjutut lapset ja heidän tunnistaminen
 - 2.2. Aggressiivisesti käyttäytyvät lapset
 - 2.3. Syrjäänvetäytyvät ja ujut lapset
3. Leikin havainnointi, ohjaaminen ja osallistuminen
 - *Lasten omaehtoiselle leikille annetaan riittävästi aikaa*
4. Tapa- ja moraalikasvatus
 - *lapsia ohjataan aktiivisesti arjessa ystävälliseen käyttäytymiseen ja toisten huomioon ottamiseen*
 - *sanalliset ja kuvitetut säännöt ohjaavat asialliseen, ystävälliseen ja muita kunnioittavaan käytökseen.*
 - *Lasten käyttäytymistä valvotaan ja lapsia ohjataan myönteisiin tapoihin toimia.*
5. Lapsen itsetunnon vahvistaminen
 - *lapselle luodaan positiivisia kokemuksia ja kannustetaan hyvään käyttäytymiseen*
 - *lasta kuunnellaan, ja otetaan hänen puheensa vakavasti*
6. Lasten osallisuus
 - *laaditaan ryhmittäin yhdessä lasten kanssa säännöt hyvästä käyttäytymisestä ja kiusaamisen ehkäisystä*
7. Tasa-arvon edistäminen

Kiusaamiseen puuttuminen

- *kuullaan kiusaamistilanteessa olevia osapuolia*
- *yhdessä selkeytetään, mikä lapsen toiminnassa oli kiusaamista*
- *sanoitetaan ja kuvitetaan tunteita ja tilanteita*
- *sovitaan yhdessä, millä keinoin kiusaaminen saadaan loppumaan*
- *mietitään yhdessä, miten asia hyvitetään (pahoittelu, halaus, anteeksipyyntö, leikin korjaaminen)*
- *tarvittaessa luodaan palkitsemisjärjestelmä ”hyvästä käyttäytymisestä”*
- *väkivaltatilanteissa turvataan kaikkien lasten koskemattomuus, kiinnipitotilanteessa huoltajien lupa (käydään vasu- ja/tai esiOPS- keskusteluissa läpi)*
- *huoltajille kerrotaan avoimesti mitä on tapahtunut ja miten tilanteessa on toimittu*
- *tärkeää on kasvatushenkilökunnan ja huoltajien johdonmukaisuus ja yhteinen linja kiusaamiseen puuttumisessa*